

ANY III.

Barcelona 29 de Janer de 1893.

NÚM. 5.

Las elecciones y 'l Regionalisme

Las maniobras electorals están á l' orde del dia á França y á Espanya. Y com en aytals circumstancias las agrupacions que tenen alçada bandera per alguna solució gubernamental se belluguejan, no es inoportú que 'ns preguntém: ¿Qué fa 'l regionalisme?

A França, la descentralisació—que forma part de nostras aspiracions—figurarà en lo programa d' una pila de candidats. Un núcleo del partit radical, que comanda l' Hovelacque, lluitarà per aquella; molts candidats de la Dreta, la consignarán també en son programa; y fins lo naxent partit anti-semita deurà adoptarla, si foren sinceras las declaraciones d' En Morès, lo segon d' En Drumont, fetas en lo *meeting* hagut fan alguns dias en la sala del Tívoli á París.

Además sembla que 'l partit federalista, ara tot just constituït ab la *Declaració dels joves felibres*, que deuen recordar nostres lectors, va molt aviat per feyna, y 's disposa á dar fe de vida política en las prop-vinentas elecciones generales: se parla de que será candidat á Avinyó l' Amouretti, y per altre dis-

tricta 'l Pau Coffinières, l' eloqüent propagandista y director de *Les Échos de Tamaris*.

Aquí á Espanya la falla de coratje en uns, de convicció y sinceritat en altres, y la fondaria de nostra corrupció, fan mes difícils los intents. No obstant, á Pamplona lluitarà per Deu y 'ls Furs l' eximi escriptor, tan estimat dels catalanistas, D. Artur Campión, y diuen los diaris si també lluitarà, ab igual bandera, á Bilbao, un distingit soci de la *Euskal-erría*.

Poca cosa es axó, per lo molt que de Furs y de regionalisme aquí 's parla. No obstant, si anessen al Parlament un parell d' hòmens com En Campión, lo regionalisme faria en la Cambra espanyola una entrada brillant y 'n podria fer una sortida ben honrosa y de no poch profit.

Y á Catalunya ¿qué farém aquests catalanistas que solém tenir tanta bellugor?

Ha corregut la noticia de que en las elecciones de Reus lluitarà, ben alta y desplegada la bandera de las reivindicacions catalanas, lo jove advocat y ardent patrici D. Pau Font de Rubinat. Lo no haverse desmentit aquella especie 'ns fa suposar que realment deu existir en nostres companys de Reus tan guapo propòsit. Ara 'l que no sabém es fins á quin punt

influirà sobre la decisió del Sr. Font y demés companys de causa, lo document ara mateix publicat per «La Lliga de Catalunya» á propòsit de las eleccions municipals d'aquesta capital. Dependrà axò, segurament de la interpretació mes ó menys restringida que á dit document donga «La Lliga.»

Lo manifest d'aquesta patriòtica associació va dirigit tant sols als ciutadans de Barcelona y no s'allarga mes enllà de las eleccions municipals que han de tenir lloch, dintre alguns mesos, en aquesta ciutat. Per eix motiu podria ser impropí tractarne en aquest article. Mes no hi duptám en quant la conducta fins ara seguida per «La Lliga» y 'l no saberse que intente variarla, ara que ja fora hora de sapiguerho, fa sospitar que deurá ser criteri general en qüestions electorals el que ve indicat en aquest document.

En ell, després d'un bell seguit de rahonaments plens de veritat y de bon sentit sobre lo que caldria que fos l'Ajuntament per cumplir los fins d'interés comunal dels ciutadans, y abans d'assenyalar la atinada conducta que proposa al cos electoral per lograrho, diu «La Lliga» lo següent: «Fent cara á aquestas suposicions injuriosas, (las de creure interessada sa veu) *La Lliga de Catalunya* testifica ara públicament y ab veu ben alta que cap dels seus socis ni cap altre individu que b ells se puga considerar mes ó menos unit per relacions íntimas d'amistat, de parentiu ó per combinacions mercantils formarà part de cap de las candidaturas que 's fassin per las eleccions del pròxim municipi.»

Encara que 'l document restringeix á las eleccions municipals aquest compromís, té tot l'ayre d'un principi fonamental de conducta pe 'l Catalanisme. Parer que 's fortifica recordant que, en llurs actes de propaganda, molts socis de «La Lliga» han anat repetint, mes que fos com á pur compromís individual, aquella fórmula, may per cap fet contrari desmentida, abans feta mes manifesta y axamplada per la oposició de valiosos elements catalanistas á cert candidat propagador dels prin-

cipis del Regionalisme. No discutím las rahons d'aquest fet, sols lo retrayém com á demostració que es en son fondo del estat d'esperit en que sembla está 'l catalanisme en la materia.

Y suposat que, mes ó menys concientment, sia aquella la fórmula del Catalanisme en materia d'eleccions ¿expressa ella un sistema de conducta práctic y profitós?

Las agrupacions nascudas per guerrear per una solució gubernamental se debilitan lluny dels combats; com lo sabre 's rovella á la veyna, y 'l soldat s'endropeix fent d'assistent. May arribará á exercir verdadera influencia una agrupació que des de la barrera 's mira com en la arena política combaten per sobreposarse las solucions dels partits.

No es que «La Lliga» s'estiga inactiva en la barrera, no, però sa tasca 's reduhéix á tirar plomalls mes ó menys dolorosos als enemichs del bé públich y á ensenyar son Códich de regeneració. Mes los plomalls per tant que mortifiquen, nò matan, y es en vá tenir obert lo llibre remeyer, per que, 'ls ulls de tots fixats en la ardorosa lluyta, ningú 'l mira.

Segons, donchs, aquestas que son vulgars ideas de conducta política, la fórmula abstencionista del regionalisme catalá, es ben poch racional y acomodada al progrés de la causa.

La rahó que pe 'l cas concret del citat manifest dona «La Lliga» tampoch, baix aquest punt de vista pot acceptarse. Es ell un motiu per retraure á un individu, no pot serho may per retraure á una agrupació que té una idea propia, força de conciencia per durla á la práctica y civisme bastant per afrontar los obstacles. La proba major de que «La Lliga» té un bon programa, y bons elements per cumplirlo, fora 'l resultat apreciable de la gestió d'una ó varias personas que ab tal programa entressen al Municipi. Una agrupació que no ha fet la proba de sos bons pensaments y propòsits no sembla tenir dret á fer un programa negantse á donar gent per posarlo en obra.

Ara si se 'ns diu que 'l Catalanisme no conta ab prous forças y elements per entrar encara en lluyta ab tanta corrupció com en las

eleccions domina, llavoras, ab la tristesa de qui té 'l convenciment de sa impotencia, acceptarém la rahó, y dexarém passar la fórmula.

La dexarém passar, perquè, apesar de tot, creyém que 'l Catalanisme, ó ha de renunciar á fer exhibició de sas aspiracions, ó ha de llançar-se als combats hont se lluyta per la cosa pública. Una agrupació que desplegués noble y ardidament la bandera de Deu y Catalunya en mans d' hòmens que no tenen altra historia que la d' haver sempre guerregat per aquests dos noms adorables, no trobaria pas á tothom sort en aquesta terra en que mes ó menys coberts de cendras son sempre encesos los sentiments religiosos y patriòtics. Si de més á més se tingués fet un bon programa de reformes administrativas y tributarias, que 'l pobre pays necessita, no fora pas de mal profit una campanya electoral.

Per axó son de aplaudir y felicitar los que com lo Sr. Campión á Pamplona 's disposan á disputar la partida als enemichs de la res- tauració de la Patria.

N. VERDAGUER CALLIS.

DE LA MUSICA RELIGIOSA

IV

Consignats quedan los principals rasgos de la fesomía de la música religiosa contemporánea y determinada sa manera de ser, encara que prescindint dels detalls que per altra part tampoch son indispensables pera 'l meu objecte.

Peró abans de tirar endavant crech que será bó, pera aclarir la qüestió, senyalar las principals causas que han produhit aquests mals. Me sembla que poden reduhir-se á tres: la primera, las circunstancias; la segona, la tradició; y la tercera, la indiferencia y mala voluntat.

Varias son las circunstancias que han contribuít á la decadencia de la música religiosa, però pera senyalar la mes general de totes, crech que es la decadencia de la fé. Bó será recordar que des de la aparició del protestantisme l' esperit verament cristiá s' ha anat debilitant á tot arren ahont de mes ó menys lluny ha arribat l' immunda alé d' aquella secta religiosa. No contenta ab deturar tant com ha pogut la marxa majestuosa de la civilisació europea iniciada y portada á

cap per lo catolicisme, ha anat mes enllá, ha volgut destruir lo treball de molts segles, y fer renáixer los hàbits ja casi morts del mon romá y fer fructificar las casi podridas llevors que d' aquell temps encara quedavan. Ja que la música no es absolutament indispensable en lo temple, ha sigut lo primer que ha rebut, y com s' ha atentat contra la vida de la Religió, aquesta ha tingut que pensar abans en viure, que en adornar-se; y si bé sa vida es immortal, té de conquistar la victoria per medi de la lluyta. Vingué una época fatal en la que en nom de la llibertat y del bé s' assessinà al únich bé y llibertat que hi havia en lo mon; y des de llavors, que no 's pregunte per qué la música religiosa s' ha resentit, puix axó fora preguntar: per que quan se commou la terra 's commou una petita part d' ella. ¡Pobra humanitat! Los colps que dirigí á la religió, á si mateixa se 'ls dirigí, y volent escupir al cel, escupí en sa propia cara. Després de tants trastorns, en nom d' una felicitat imaginaria en aquest mon ¿quí es capaç de demostrar que 'ns hagen portat una sola aventatja?

Varen volguer arrancar la religió del mon, y avuy li demanan agenollats y no ab humilitat, sinó ab la hipocresía, propis del malvat, que resolga 'ls conflictes en que han enfonsat á la societat humana. Y aquelles immensas torrentadas de crims, de calumnias y de maldats que destruiren la fé de tants cors, inútil es dir si dexaren mal parada la música religiosa.

Mirém lo desenrotllo portentós que adquirí aquesta quan se movia expontáneament per sa propia naturalesa, y sense entrebanchs. La música moderna es filla del cristianisme, y l' armonía fou complertament desconeguda dels pobles antichs; però armonía es orde, orde es veritat, veritat es pau, pau es ser; y ser, pau, veritat, orde y armonía es música, y sent ara temps de mentida, de desequilibri, de anemia moral, de guerra, y guerra encarnissada que comença dintre del home y 's desenrotlla en tota la societat ¿creyéu que la música religiosa no s' ha de resentir de tot axó? ¿Creyéu que si un cos humá está tísich no se li conexerá sa enfermetat en totes las parts del cos?

Además d' axó, aquexas circunstancias han creat una atmósfera corrompuda y fumosa que es la que tots respirám y que va, poch á poch, matant nostre organisme. La vida de sensació, lo pur nirvisme ha mort la del sentiment, y priva de que 'ns remontém al mon de las ideas, y de la inteligencia, com en altres temps y 'ls matexos catòlichs prenent la religió com un medi de passar bé la vida, y no veyent de ella mes que la part externa y material: lo cos. Y si per una part la Iglesia 's ressent de totes las persecucions que ha sofert durant los dos últims segles y començos del present, y per altra 'ns veyém en la necessitat absoluta de viure dintre la atmósfera asfixiant de nostres dias, es impossible no regonéixer que lo extrany fora que la música religiosa estés en un estat de salut perfecta.

He dit que la segona causa de la decadencia de la música religiosa era la tradició, y en efecte, hi ha des de molts anys, en las iglesias la tradició de ferho tot malament; y sia per las causas abans apuntadas, sia per lo que 's vulga aquesta tradició, existeix. ¿Voléu escriure una missa, un rosari, un motet, ó alguna altra cosa? no cal que us trenquéu lo cap pera esbrinar quin caràcter té de donarse al text, ni quin es lo seu esperit, puix ja us donan lo modelo fet y pastat d' un Andreu, d' un Calvo Puig, d' un Manent, y aquests ja 'l van heretar de sos mestres, y 'ls seus mestres dels seus y axis fins á la quarta ó quinta generació anant cap endarrera.

Lo que feyan alguns compositors antiechs de pendre la lletra com á pretext pera fer música dramática, s' ha fet també en la religiosa, y las matexas reglas servían pera fer una ópera, que una missa.

Pera tal ó qual troç, un trémol de corda; pera tal ó qual altre, una ária; pera 'l de mes enllá un duo y axis successivament. Molt errats están los que creuen que fer de músich es com fer de sabater y que únicament se tracta de fer sons ben combinats. La música es la exteriorisació de l' ànima, y entre dos compositors de música religiosa, ho será mes la del que tinga mes fé, essent la fé una condició indispensable pera fer qualsevol obra d' art religiosa. Però no adelantém ideas que desenrotllaré en los articles successius.

Al costat d' una tradició bona n' hi ha una de dolenta, y al costat dels compositors que han pres las sevas inspiracions del cant plá, modelo etern de música religiosa, hi han plantat la socarrona figura de Rossini ab sos macarrons y tot; y Rossini mateix que tenia un gran talent musical, però que carexia en absolut de criteri, exceptuant los que estavan relacionats ab la gastronomia pera lo qual contan que valia molt, los dexá sa missa solemne y son *Stabat Mater*, pera model d' obras religiosas de género cómic. Però axó sia dit en honor de Rossini que en aquexas obras hi ha troços ben acceptables encara que molt poch, y sia també dit en honor de la veritat, d' aquexos troços ningú se n' ha aprofitat, y dels altres si.

La tercera causa d' aquests mals he dit que era l' indiferencia y mala voluntat. Molts serán los que al llegir las anteriors ratllas creuran que á n' ells no 'ls hi cap la mes petita responsabilitat en aquests fets, però s' equivocan de mitj á mitj.

Tres rahons solen dar aquells, á qui aludexo en aquests articles, pera disculparse: la primera, que ells fan lo que feyan los seus mestres; la segona, que 'l gust de la gent está tan viciat, que se 'ls hi té de dar mala música per que estigan contents; y la tercera, que ja ho conexas que la música religiosa está molt malament, y que té de ferse d' una altra manera, però que (paraulas textuales) la música religiosa 's paga molt poch, y que ells no s' han de treure pas diners de la butxaca, ó en altres termes lo que diuen los castellans: *poco dinero, poco sermón*. Aném á veure si

tenen rahó ab axó. Me proposo seguir las inspiracions de la rahó que no 's torç cap á un cantó ni á un altre per por ó per simpatía, y ab la sinceritat ab que sempre he dit totas las cosas quan he agafat la ploma, y crega tothom que si á mon judici diu que es responsable, ho confessaré ab gust, axis com faré lo contrari si la meva rahó m' ho dicta.

Mes com ja m' he allargat massa, axó será objecte d' un altre article.

A. VIVES.

ROSER DE TOT L' ANY

DIETARI DE PENSAMENTS RELIGIOSOS

JANER

DIA 29

Los pensamientos que nian en mon front,
Jesús, tots vostres son,
malhaja quin no ho siga;
si algun n' hi brota que us pot dar neguit,
l' arranco tot seguit,
¡lluny de las flors la verinosa ortiga!

DIA 30

Gratia pluvia est.
St. Agusti

Es una pluja suau,
qui 's fa vall humil la cospa,
qui 's fa montanya d' orgull
no 'n podrá beure una gota.

DIA 31

Vina, 'm diuen sovint veus de sirena,
es ple de flors lo terrenal verger.
Jo ab los braços y 'l cor sense cadena
dich: lo plaher de viure sense pena
val la pena de viure sens plaher.

FEBRER

DIA 1

Essent vos Deu infinit,
si 'm voléu d' amor encés,
¿per qué 'm dau un cor no mes,
y encara un cor tan petit?

O be 'l meu cor engrandiu,
ó daume 'l de tots los homes
¡feune un esbart de colomes
que en vostre cor faça niu!

DIA 2

LA PURIFICACIÓ DE NOSTRA SENYORA

Com la he perduda la blancor del lliri
que en l' aygua de batisme jo trobí!
mostraume hont trobaré la del martyri,
que del vespre aclucat del cementiri
torna 'l mortal á son clarós mati.

DIA 3

Dove il Cristo, quivi e il cielo,
Sta. Magdalena de Pazzis.

Bon Jesús, ahont Vos estáu,
allí está la gloria;
per çó quan al cor vos tinch
petit cel se 'm torna,
petit cel ple del amor
que del gran s' hi adolla.

Bon Jesús hont Vos estáu.
allí está la gloria.

DIA 4

Ecce sto ad ostium, et pulso.
Apoc. 20

Jesús, per visitar al pecador,
humil se lleva sa corona eterna,
y son mantell textit de resplandor
que al sol naxent y al Serafi enlluerna.

De pelegrí se posa lo capell
y truca als pits y diulos: Allotjaume,
pren la cándida vesta del anyell,
y diu als cors que tenen fam: Menjaume.

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

LA BANDERA

NARRACIONS D' ANFÓS DAUDET

Lo regiment guerrejaba des de un terraplé del ferro-carril y feya de blanch á tot l' exércit prussiá apilotat enfront dintre 'ls boschs. Alló era fusellarse á quatre passas. Los oficials cridavan: «Arrupiuvos!...» mes ningú obehía, y l' ardit regiment restava dret, api-nyat entorn de sa bandera. Dins d' eix gran horitzó de sol ponent, de blats espigats, d' alts herbeys, aquest pilot d' hòmens aprenseguit, envoltat d' una fumerola negra y espessa, tenia l' aspecte d' un ramat sorprés al ras per lo primer xarbot d' una tempestat formidable...

Si 'n plovia de ferro sobre aquell terraplé! No 's sentia sino l' espatech de la fusellada, 'l brugit sech de las fiambreras rostos avall, y las balas bronzint d' un cap al altre del camp de batalla, com las cordas estiradas d' un instrument que retronny sinistre. De tant en tant la bandera que 's redreçava per sobre 'ls caps, voleyant al vent de la metralla, queya dins la fumera; llavoras una veu dominant aquell terratrémol d' escopetadas, de crits y de renechs dels moribonts, deya: «La bandera, fills meus, la bandera!...» Y al moment un oficial se llançava esboyrat com una sombra dins aquella broma roja, y la heróica ensenya, enlayrada de nou, tornava á estendre sos plechs per damunt de la batalla.

Vint y duas vegadas va caure!... Vint y duas vegadas son pal, encara tébi, fugit d' una má morenta, fou

cullit, redreçat; y quan ja post lo sol, lo que quedava del regiment—casi be un grapat d' hòmens—lluýtava calmosament en retirada, la bandera estava feta un esquins en mans del sargento Hornús, lo vint-y-tresé abanderat de la jornada.

II

Aquest sargento Hornús era un vell talós de set so-las que ab prou feynas sabia posá 'l seu nom, va necessitar vint anys per arrepelgá 'ls galons de sotstinent. Totas las miserias del noy bort, tot l' embrutiment del quartel se mostravan en son front esquifit y botarut, en son dors corcovat per la motxilla, aquell ayre dextat de pastor darrera las ovellas. Per adops era un bon xich tartamut, mes per dur la bandera no 's necessita pas eloqüencia. La matexa nit de la batalla lo seu coronel va dirli: «Tu portas la bandera, mon brau? donchs bé, guárdala». Y damunt son pobre capot de campanya, tot fet mal-bé per la humitat y las balas, la cantinera va cosirli un galó de sots-lloch-tinent.

Aquest va ser l' únich orgull d' aquesta vida d' humilitat. En aquell moment la corpora d' aquell vell pastor va redreçarse. Aquell pobre diable habituat á caminar encorbat, mirant á terra, tingué d' allavors ensá una figura arrogant, los ulls sempre axecats per veure voleyar aquell troç de drap y sostenirlo ben dret, ben alt, per damunt de la mort, de la trayció, de la derrota. May s' es vist un home tan ditxós com Hornús los dias de batalla, quan aguantava sa bandera ab las duas mans, lo pal ben afermat dins son estoig de cuyro. Ni enrahonava, ni feya un pas mes enllá que l' altre. Sever com un sacerdot, semblava realment tenir alguna cosa de sagrat. Tota la seva vida, tota la seva força estavan concentradas en sos dits, aferrats entorn del hermós pal daurat sobre 'l que 's tiravan las balas, y en sos ulls, plens de provocació que s' encaravan ab los prussians, com dihentlos: «Probeuho de venir á pèndremela!...»

Ningú ho intentá, ni la matexa mort. Després de Borny, després de Gravelotte, després de las batallas mes mortals, la bandera se n' anava esmanyocada, foradada, trepada de feridas; mes sempre era 'l vell Hornús qui la portava.

III

Després arribá 'l Setembre; l' exércit fou aquartelat á Metz, y vingué 'l setje, y aquell llarch ensopiment dins del fanch, en que 'ls canons se rovellavan, en que las primeras tropas del mon, desmoralizadas per la inacció, la falta de queviures, de noticias, morian de neguit y de rabia al peu de llurs armaments. Ni quefes, ni soldats, ni ningú creya ja en res; sols Hornús tenia encara confiança. Son drap tricolor l' esperançava per tot, y mentres lo tenia aprop li semblava que no hi havia res perdut. Desgraciadament, com que ja no 's batían, lo coronel se 'n dugué la bandera á casa seva, en un dels barris de Metz; y 'l pobre Hornús s'

assemblava á una pobre mare qui té 'l fill á dida. Sempre hi pensava. Quan l' anyorament l' apretava massa de fort, feya una escapada á Metz, y sols d' haverla vista en lo mateix indret, arrambada á la paret é immoble, se n' entornava ple de coratje, de paciencia, enduhentsen cap á sa tenda encarcerada somnis de batalla, moviments d' avençada, ab los tres colors desplegats garbosos voleyant allá d' allá sobre las trincheras prussianas.

Una orde del dia, del marescal Bazaine tirá á terra aquestas ilusions. Un demati, Hornús, al desvetllarse, vegé tot lo campament en doyna, los soldats en collas, molt engrescats, excitantse ab alarits de quimera, ab los punys closos tots cap al mateix costat de la vila, com si la seva indignació assenyalés á un culpable. Cridavan: «Prenemlo!... que se 'l fuselle!...» Y 'ls oficials no 'ls reptavan.... Aquests anavan tots amurriats, ab lo cap baix, com si sentissen vergonya davant dels seus soldats. Era vergonyós, en efecte. S' acabava de llegir á cent cinquanta mil soldats, ben armats y coratjosos, l' orde del marescal que 'ls entregava al enemich sense combatre.

«Y las banderas?» va preguntar Hornús tot pàlit... Las banderas eran entregadas ab tot lo altre, ab los fusells, lo que quedava dels equipatjes, tot....

«¡Llamp de Deu!... remugá 'l pobre home. Ells no haurán may la meva...» Y 's posá á córrer cap á la vila.

IV

En ella també hi havia un gran moviment: guardas nacionals, paysans, guardas móvils cridavan y gesticulavan. De tant en tant passavan comissions, adaleras, dirigintse á casa del marescal. Hornús no veyares, ni sentia res. Enrahonant tot sol, corria carrer amunt.

«Péndrem la meva bandera!... No faltava sinó! Es possible axó? Per ventura hi tenen dret? Que dongan als Prussians lo seu, las sevas carroças dauradas y la vaxella de plata que va portar de Méjich! Però la bandera es cosa meva... Es la meva honra. No permetré que ningú la toque.»

Tots aquests escapulons de frase exían trencats per la correguda y per lo seu enrahonar tartamut; però ell portava la seva idea! Una idea ben precisa, ben arrelada, agafá la bandera, endúrsela'n en mitj del regiment, y passar per entre camas dels Prussians ab tots los companys que voldrian seguirlo.

Quan hi va arribar ni 'l varen dexar entrar solsamment. El coronel, que també estava furiós, no volia veure ningú... però Hornús no ho entenia pas de la mateixa manera.

Renegava, cridava, 's barallava ab lo centinella; «La meva bandera.... jo vull la meva bandera....» Finalment s' obrí una finestra.

—Ets tú, Hornús?

—Si, mon coronel, jo....

—Totas las banderas son al Arsenal.... No has de fer sinó anarhi, 't darán un rebut....

—Un rebut?... Que n' he de fer?...

—Aquesta es l' orde del Marescal....

—Peró, coronel....

—Déxam en paul... y la finestra va tancarse altra volta.

Lo vell Hornús balandrejava com un borratxo.

«Un rebut... un rebut...» repetía maquinalment... Al fi 's va tornar á posar á córrer, no comprenent sinó una cosa, que la bandera era al Arsenal y que calia rescatarla costés lo que costés.

V

Las portas del Arsenal eran totas obertas de pal á pal per dexar passá 'ls forgons Prussians que s'esperavan arrengrerats en lo pati. Hornús al entrar va estremirse. Tots los altres abandarats eran allá, cinquanta ó xexanta oficials, aterrats, silenciosos; al peu d' aquells carruatjes ensombrits per la pluja, aquests hòmens acoblats al darrera, sense res al cap, feya l' efecte d' un enterro.

En un racó, totas las banderas del exércit d' En Bazaine s' afetxegavan confosas sobre la terra llotosa, Res hi havia tan trist com aquells penjolls de seda llampanta, aquells estreps ab franjas d' or y figuras brodadas, tot aquell reliquiari gloriós tirat per terra, tot moll y plé de fanch. Un oficial d' administració los prenia d' un en un, y, al ser cridat cada regiment, lo respectiu abanderat s' avançava á recullir lo rebut. Farrenys, impassibles, dos oficials prussians vigilavan lo carregament.

Y vosaltres vos n' anavau axís, oh santas ensenyas gloriosas, mostrant vostres esquinsos, escombran tristament la terra com aucells ala-trencats. Vos n't anavau ab la vergonya de las cosas bellas maculadas, y quiscuna de vosaltres s' en enduya un troç de França. Lo sol de las llargas campanyas quedava entre 'ls vostres plechs matxocats. En los forats y rascadas de las balas, guardavau vosaltres lo recort dels morts desconeguts, que caygueren al atzar al peu de la bandera á qui s' apuntava....

«Hornús, ara tú... Te cridan... ves á buscar ton rebut...»

De debó, 's tractava del rebut! La bandera era allá al seu davant. Era ben bé la seva, la mes guapa, la mes fogejada de totas.... Al revéurela li semblava trobarse encara allá dalt al cim del Talús. Sentia xiular las balas, las fiambreras rodolar pe 'l pedregam, y la veu del coronel: «La bandera, fills meus, la bandera!...» Després los seus vint-y-dos companys estirats per terra, y ell lo vint y tresé precipitantse á axecar, á sostenir la pobra bandera ajeguda per falta de braços. Ah! aquell dia ell vá jurar defensarla, guardarla fins á la mort. Y ara.... sols de pensarhi, tota la sanch del seu cor li va rebullir al cap. Boig, fora de sí, 's va tirar sobre l' oficial prussíá y li arrancá la seva ense-

nya adorada que extrenyé ab totes duas mans; després prová d'axecarla altre cop ben alta, ben alta tot eridant: «A la bande.....» mes la veu se li afogá al fons del coll. Ell senti la bandera tremolar, escórrerseli de las mans. En aquella atmósfera lassa, en aquell ayre de mort que pesa tan fadigosament damunt las ciutats rendidas, las banderas no hi podían surar may més, res ab orgull hi podia viure.... Y 'l vell Hornús caygué mort.

Per la Traducció,
FRANAR.

A JOSEPH ZORRILLA EN SA MORT

L' áliga al fi caygué; la envergadura
potent se li trenca.
Ploráu, ploráu, ciutats d' Andalusía,
las melosas cançons d' un altre dia
may mes las cantarà.

En aquells temps las crestas gegantinas
la veren cada nit;
salut, regina de las aus, cridavan
y al sendemá en los núvols la guaytavan
com sol en lo zenit.

Vingué 'l Deu del hivern; d' una petjada
ja l' ha esclafat ¡oh sort!
y als batechs esglayosos d' agonia
alçava 'l cap per veure com venia
á pas á pas la mort.

Y la mort ha vingut; sa ossosa boca
lo cadavre besá;
ploráu, ploráu, ciutats d' Andalusía,
las melosas cançons d' un altre dia
may mes las cantarà.

JAUME NOVELLAS DE MOLINS.

MOVIMENT REGIONALISTA

Á Santiago de Galicia s' ha fundat un «Centre Escolar» regionalista, per l' estil del que aquí tenim constituhit, y al qui nostra causa es deutora d' alguns beneficis y de ben llegendas esperanças. Per l' enaltiment y progrés de las aspiracions dels regionalistas de Galicia, desitjám de tot cor que Deu acorde al nou Centre tota mena de prosperitats.

Haventse fet, en lo terrenó particular, algunas indicacions á una personalitat important de la Associació

catòlich-fuerista de Bilbao Euskal-Erria, per que presentés sa candidatura en las próximas eleccions, la junta d' aquesta societat ha acordat estudiar la conducta que convé seguir als biscaïns catòlics-fueristas, en las vinentas eleccions.

Alguns representants de las Diputacions de las tres Provincias Vascengadas, han celebrat unas conferencias secretas, en las que es de presumir que s' ha tractat de la qüestió tributaria y administrativa de ditas provincias, ab la mira de presentar juntas las llurs aspiracions, y en la espera de traure partit de las promesas, ara de poch fetas á aquella terra dels furs per l' home polítich que dirigeix avuy los destins de la governació espanyola.

Traduhim de *La Cornemuse*, de Marsella: «Hem rebut de M. Cassini, lo simpátich felibre avinyonench, una esquila de convit per posar alguna cosa de nostra cullita en un álbúm dedicat á F. Coppée, qui 's troba de pas en nostra regió provençal. Aquesta idea obeheix á un lloable sentiment, cal regonéxerho per mes que no 'n siám partidaris. Que 'ls poetes parisenchs rendexen l' homenatge degut al poeta genial del que tota la França s' honrará y que guarda la Provenza, que l' Academia salude á Frederich Mistral, y allavors se 'ns pot parlar de rendir homenatge als poetes francesos que sens dupte admirám francament, com F. Coppée, però que no admirám pas mes que á Pau Arène, per exemple, y que estimám bon xich menos.»

Llegim en nostre estimat colega *La Union Vasco-Navarra* de Bilbao:

«Ab verdadera satisfacció hem llegit en los periódichs de Pamplona, que nostre ben volgut amich y correligionari don Artur Campión, ha sigut presentat per los elements catòlich-fueristas navarros, candidat á la Diputació á Corts per la circumscripció de Pamplona.

No necessitám recordar á nostres lectors lo que 'l senyor Campión significa y lo que val en la política que nosaltres sustentám. Acérrim defensor de las conculcadas llibertats del pays vasco-navarro, ha sigut dels que sempre ha estat ab l' arma al braç y ab los seus articles doctrinals, en periódichs y revistas, ab las sevas obras, en totes las quals resplandexen sempre aqueix sagrat amor á la patria, á las sevas tradicions, á las sevas sabias lleys y á tot alló que constitueix la manera peculiar de ser del pays vasco-navarro, las ha defensat dels atachs dels seus enemichs y ha procurat esvahir los rezels y suspicacias dels que no las comprenian.

Las sevas qualitats com á filòlech y escriptor, ho demostrán la seva Cramática y 'ls notables treballs que ha publicat.

La seva paraula es fácil y enérgica, y segurament ha de fer un brillant paper si va á las Corts, per que es-

tám segurs que hi ha d'axecar la seva veu en pro de la causa á que consagra totes las sevas energías.

Quina ha de ser la conducta de nostre estimat amich, en cas d'ésser elegit, ho diu ell mateix en la seva carta-programa, en lo que atany á la reivindicació foral en aquests termes:

«La previsió, d'una part, y d'altra las meas conviccions, me persuadexen á prestar lo meu concurs á totes las midas que 's proposen atenuar ó revocar la injusticia que las Provincias Vascongadas experimentaren per la ley de 21 de Jüliol de 1876, y á reconstituir la antiga personalitat històrica dels Regnes espanyols. Si en materias tan complexas com la present hi capiguessen fórmulas lliures, diria: may coadjuvaré á las pretensions de provincias; però las reivindicacions honestas de las provincias contra l'Estat las ampararé ab l'ànima. Y valga la fórmula en tot lo que satisfaga á la doble exigencia de la unitat de la patria y de las llibertats regionals.»

Haventse d'elegir lo dia 5 del mes entrant, un diputat provincial per Reus, los comités fusionista, possibilista y 'l Concell regionalista de dita ciutat, han proclamat candidat al Sr. D. Anton Serra y Pamies, il·lustrat y entusiasta catalanista, que es de desitjar surte triomfant de las urnas.

La patriòtica associació «Lliga de Catalunya,» ha publicat en una fulla un manifest *Als ciutadans de Barcelona*, en la que ocupantse de las eleccions municipals que han de celebrarse dintre algun temps en aquesta ciutat, exposa 'l plan de conducta que creu la «Lliga» que hauria de seguirse, y pel que manifesta estar decidida á treballar, si 'l secundan las societats populars y 'ls gremis de que consta Barcelona.

Heusaquí 'l plan que inicia y 's proposa empényer la «Lliga:»

«Pera lograrho, la «Lliga de Catalunya,» posanthi totes sas forçes en lo treball, que si son pocas per lo que ella val, son moltes per lo patriotisme que la anima, tractará de dur á terme, reservantse 'l lloch d'iniciadora y de llas d'unió humil però ferm, la moralisadora empresa. A aquest fi, se anirà dirigint personalment, per medi d'una representació d'ella mateixa, á totes las Societats no polítiques y á tots los gremis de la ciutat, espasantlos 'l seu plan d'acció y demanantlos 'l seu efícas concurs, consistent en la designació d'un ó dos individus d'entre 'ls seus socis pera figurar en una candidatura completa pera las próximas eleccions municipals. Y al arribar lo periodo electoral, pera conseguir l'èxit de la empresa, la «Lliga de Catalunya» 's refiará del esforç unit de ditas societats y gremis que en conjunt armónich es d'esperar que treballarán y votarán en los colegis electorals ab lo mateix entusiasme y honradés de procediments que votan als in-

dividuos de sa respectiva Associació »

Consistori dels Jochs Florals de Barcelona per los del present any 1895.

Als experts trovadors y honorables escriptors de Catalunya y de tots los antichs realmes y comtats ahont la nostra llengua es parlada ó coneguda, los VII Mantenedors del *Consistori dels Jochs Florals de Barcelona*, en l'any XXXV de sa restauració: salut.

A fi de donar bon compliment á la honrosa comanda que 'l respectable Cos d'Adjunts nos feu lo dia 15 de Novembre del any prop passat, vos convidám á pendre part en los Jochs Florals d'enguany, que escayentse en lo quint centenari de sa institució á Barcelona pe 'l Rey d'Aragó Joan I, tindrán lo caràcter d'extraordinaris, y en conformitat als Estatuts y bonas costums establertas se regirán per lo següent

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig vinent, dia 7, se celebrarà la poética festa en la que serán adjudicats als autors de las millors poesías que hi opten los tres premis ordinaris que ofereix cada any l'Excm. Ajuntament de Barcelona, protector y ja de molt temps antich aymador de la *Gaya Ciencia*.

Lo primer premi es *Una flor natural*, premi anomenat d'honor y cortesia, que s'adjudicarà á la millor composició en vers sobre punt que 's dexe al bon gust y franch arbitre del autor. Seguint la bella costum d'antich establerta, lo qui obtinga aqueix premi deurá ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reyna de la festa, entregará des de son seti presidencial tots los altres premis als guanyadors.

Lo segon premi *Englantina d'or*, que s'entregará al autor de la millor poesia sobre fets històrichs ó gestas gloriosas de Catalunya, ó be sobre usatges y costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mérit la escrita en la forma narrativa de romanç ó llegenda.

Lo tercer premi *Viola d'or y d'argent*, que 's donará al autor de la millor poesia lirica, be sia religiosa ó moral.

A més lo Consistori ha rebut pera adjudicar en la mateixa festa los següents premis extraordinaris:

Un objecte d'art, que ofereix la Excm. Diputació de Tarragona, á la millor monografia sobre un fet històrich de la etat mitja relatiu á Tarragona.

Trescentas pessetas en diner ó un objecte d'art, á elecció del guanyador ofert per l'Excm. Ajuntament de Reus á la millor composició en prosa que descriga un fet gloriós de la Historia de Catalunya succehit en aquella ciutat ó en la provincia de Tarragona.

Una placa de plata, dó de la Lliga de Catalunya, á la millor biografia d'un personatge polítich catalá dels sigles XIV ó XV.

Un exemplar en dos volums del Àlbum de la Secció Arqueològica de la Exposició Universal de Barcelona, ofrena de la Associació Artística arqueològica Barcelonina al tema «Monografia històrica ó artística d'un monument de Catalunya.»

Cent cinquanta pessetas, present de la Associació de Propaganda Catalanista, á la poesia que millor descriga 'l caràcter de Joan I y son temps.

Un objecte d'art, ofert per lo Centre Escolar Catalanista, al millor treball científich sobre 'l Regionalisme.

En conformitat ab los Estatuts dels Jochs Florals, podran concedirse 'ls accésits y mencions honoríficas que 'ls mantenenedors judiquen merescudas.

Totas las composicions deurán ésser rigurosament inéditas y estar escrites en antich ó modern catalá d'aquest Principat, de Mallorca y Valencia ó en qualsevol dels dialectes del mitjorn de França.

Lo Consistori se reserva per un any, á comptar del dia de la festa, la propietat de las obras premiadas.

Tots los treballs deurán ésser remesos á la Secretaria del Consistori, (carrer de las Corts Catalanas, Gran-Via, 230 segon, segona), abans de mitjdia del primer d'abril vinent, acompanyats del plech clos que continga 'l nom del autor y duga en lo sobrescrit lo títol y lema de la respectiva composició.

Los plechs que contingan los noms dels autors no premiats, se cremarán, com de costum al acte mateix de la festa.

Que 'l Senyor vos donga llum d'inspiració per cantar ab esperit verament catalá *La Patria, la Fé y l' Amor*, y á nosaltres discreció en judicar y acert en premiar als mes dignes.

Fou escrit y firmat lo present cartell en la ciutat de Barcelona, al primer de Janer del any 1893, per los set mantenenedors: Joseph, Bisbe de Vich y Administrador apostólic de Solsona, president; Alfret Brañas, Joseph Coroleu, Joseph Franquesa y Gomis, Joan Pons y Massaveu, Ernest Moliné y Brasés, Joseph Puig y Cada-falch, secretari.

LO REGIONALISME EN LA PREMSA

COSAS ASSENYALADAS

—BOLETIN DE LA SOCIEDAD ARQUEOLÓGICA LULIANA. Palma, desembre de 1892. *Iconografia Montserratina* per Gabriel Llabrés. En lo mateix nombre se reparteix una estampa de *La confraria de la cambra àngelical de la gloriosa verge Maria de Montserrat*, gravada en l'any 1518.

—SETMANARI CATALÁ. Manresa, 19 de janer; *Fa mes qui vol...* per Sebastià Farnés.

—LA CIUDAD DE DIOS. Madrid, 20 de janer: *La Literatura catalana en el siglo XIX.*—*Propaganda literaria del regionalismo politico.*—*Nuevas direcciones y creciente fama del renacimiento* per Fr. Francisco Blanco Garcia.

—LA RENAKENSA. 22 de janer: *Un document patriòtic.* Excitació als catalans per que assistescan á la festa de Ripoll.

—L' ARCH DE SANT MARTÍ. Sant Martí de Provençals, 22 de Janer: *La Provenza y lo Regionalisme.* Ab aquest article transcriu un solt de Moviment Regional que publicá nostre setmanari.

—LO CATALANISTA. Sabadell, 22 de janer. *Cambra agrícola del Vallés.*—*Domiciliada en Ripoll.*

—EL DIARIO CATALAN. Barcelona, 22 de janer: A «LA VEU DE CATALUNYA» VII y últim per X.

LAS CUATRE BARRAS Vilafranca, 22 de janer: *Lo Regionalisme á França*—III.

NOTAS ARTÍSTICAS

Saló Parés.—Desena Exposició extraordinaria.

Al pronosticar dias enrera sobre l' éxit de dita Exposició, ja presumíam que seria cosa bona. La intervenció d'un jurat que donés entrada á las obras, la creguerem molt oportuna; puix s' ha abusat tant y tant de la exhibició que abiat haurém de donar la rahó á l' Emili Bergerat, qui, al criticar lo Saló de París del any passat, deya: «la pintura ja no es un art, es un vici; la pintura es lo piano dels hòmens: tots la potinejan.»

La disposició, donchs, per lo acertada, ha produhit efecte immediat; ja que 'l jurat, apart d' unas pocas benevolensas que no s' explican, ha complert, logrant, mercés á la iniciativa del Sr. Parés, reunir un conjunt que sense ésser tan nombrós com altres, ha resultat rodó, entonat y molt agradable als ulls del públich. Així ho prova la visita extraordinaria que hi fa, com si 's tractés de guanyarhi jubileu y á mes á mes l' haver comprat una pila d' obras.

D' aquestas en particular, no caldrá parlarne gayre; per que seria un cuento de may acabar repetir opinions que nostres habituals lectors saben de cor y perque si pochs artistes hi fan mal paper, mes pochs encara son los que s' han sortit de fogó presentant quelcom que sobresurta d' aquella homogenitat y tónica generals.

Dels primers, callant, ja quedarán senyalats, y dels últims aném á parlarne com merexen. Comencém.

En Joan Llimona ha batejat lo seu quadro ab lo títol *Deu es caritat*. Figura la cambra interior que ha pintat tantas vegadas, ab la mateixa llum, lo mateix ambient, la mateixa finestra, fins lo mateix braser. Unicament que s' hi veu una pobra partera, demacrada, débil y resignada, y la caritat, personificada en aquell moment per una senyora, que dona lo pit á la criatura. L' autor ha expressat be lo sentiment, puix lo fa sentir á quants contemplen la obra, ha dit lo que volia, però en la part técnica no 'l trobám tan afortunat com en altres quadros que tenim á la memoria. La factura es massa castigada y 'ns veyém venir que de la sobrietat á la pobresa de color, se n' hi va massa prim, potser d' un través de dit.

En Mas y Fondevila se 'ns ha presentat complert com pocas vegadas. Simpàtic, colorista, expontani y enemich acèrrim de las mentidas. De portas endins té la *Iglesia abandonada* y *L' escolá*, y de portas enfora, al ayre lliure, á plena llum *Repós* (pastel), ab una noya sentada que 's belluga, viu, y *Recort del Vinyet* (*Sitges*).

Dels tres primers no sabriam pas quin triar, ja que tots acusan personalitat y en tots resplandeix per igual aquella seguretat de traça y simplicitat aparent de factura encarnada en los mestres del impresionisme.

Lo *Jesús* d' En Lluís Graner contrasta ab sos *Jugadors*. Dos efectes de llum que 's contradiuen però que resultan. L' un complertament imaginari y ab ayres decoratius; l' altre realista de lo mes *pur sang*. L' un anima una visió ideal, mística, religiosa, tractada á grans masses. L' infant Jesús está en braços de la Verge; abdós se destacan sobre un nimbo lluminós que va debilitantse y fonentse, acusant la forma de creu, Sant Joseph l' adora y treu per obscur sobre 'l fondo. Es un nou pas que celebrám en la carrera triomfant del Sr. Graner. L' altre dona vida y detalla una escena de vici y d' embrutiment. En lo recó d' una tuta hi ha una taula; al vol, tres tipos ab las cartas als dits, interessats, espurnejant d' ulls, febreros, jogan á la claror d' un llumot d' oli. Axó es assumpto vell per lo Sr. Graner, però cada vegada ho refina mes. No sabém de quin mestre es devot però per lo que pinta y per la menera com ho pinta, casi assegurariam que s' encomana sovint á Rembrandt, á Velazquez y á Rivera.

Fills d' una altra escola menys granada, menys robusta però també sana y ab dret de viure, son los quadros que exposan En Román Rivera y En Joseph M.ª Tamburini. *La cita* y *lo petó* que firman, son per ferlos un nom si no 'l tinguessen. Ben dibuxat, construït, elegant, rich de color y franch de pinzellada es lo tipo d' En Ribera al que no mes voldriam menys simetria en la posa. Original, sentida y delicada es la tela d' En Tamburini de qui, en aquest moment, no 'n recordám cap mes que l' iguale.

Procedents d' una altra escola bastant allunyada de la corrent imperant, però que respectám perquè encara té partidaris y admiradors, son *Un asalto* d' En Ramiro Lorenzale y *Precocidad* d' En Ramon Borrell. En ells l' autor disposa l' assumpto á voluntat; arregla la *mise en scene* perquè faga efecte, acobla detalls y mes detalls que l' enriqueixen y ab paciència, retoquet d' aquí y pinzellada d' allá, ho anima per medi del color. Axó requereix cert domini de la técnica, però la inspiració, l' alé de l' artista no s' hi veuen. N' hi falta que hi fan. Conste n' obstant que en las obras citadas hi ha discreció y que no s' atenta al bon gust, essent de lo menys farcit y migrat que produheix lo género.

D' entre la colla de paysatgistas que exposan sobresurten d' una manera notable l' Urgell ab los seus rostolls vistos á *entrada de fosch* dignes d' aquell pinzell que ab tanta facilitat arrenca las veritats á la natura-

lesa, en las horas baixas del dia. En Tolosa, que ab *els rours de can Besora*, emprén una marxa cap á la veritat, que si no 'l cansa l' estudi, lo portará lluny, y En Joaquim Vancells ab sa *Riera de las arenas* (*Tarrassa*) nota de tardor d' una finura extraordinaria; impregnada cap als últims térmens d' un realisme exquisit per lo autèntich de las atenuants. D' entre 'ls marinistas cal citar al davant En Roig y Soler per sa *platxa de llevant* tela lluminosa, vibrant, vigorosa, sense aquells contrastos massa accentuats d' altres temps, y En Joan Baixas per sa *marina*, que com estudi just y de calitat en tots los elements que la componen no pot estar millor. Aquestas obras nos fan memoria del pati interior d' una casa de la costa, en la que un mariner jubilat s' entreté á fer nansas y que devém mentar, no per que sia una obra complerta ni perfeta, se n' hi falta un xich, sinó per que lo seu autor, En M. Teixidó, muda de rumbo ab bonas ganas de significarse y fer camí.

Aquí, salvo omissió involuntaria, tanquém la llista dels quadros mes notables de la exposició: es á dir dels que nos han interessat mes, sia per sa importancia estètica ó técnica, sia per que revelen mes empena, un avenç, mes esforç ó evolució marcada en sos autors.

Dintre de la secció propiament dita d' estudis, podríam distingirne una pila; com per exemple, los capets d' En Brull y d' En Cusi, aquest ab verdadera llum artificial; un apunte, tot d' un raig d' En J. Bouquet; uns altres d' un tal Almirall, principiant, però impresionista decidit; *La plaça de la Concordia* d' En Meifren, justa com nota de color, però no de proporcions; *un pastor* d' En Junyent y *voras del Fluvià* d' En Felix Mestres, que 'ns diuen baix, baxet, que progressan; mes com á mostra nos sembla que n' hi ha prou ab los citats.

Altrement qui repasse ab atenció lo escrit trobará á faltar molts noms; mes sàpiga que casi tots los dels artistes de nota que tením, han contribuït al éxit de la Exposició: únicament que sas obras son tan corrents, de las de tal com rajan, de las que 's destinen á la venda y no á la crítica que mentarlas es fora del cas. Ademés que si ho feyam, potser algú se 'n ressentiria, puix hauríam de regonéixer que alguns autors fan com los cranchs que van de raculas y altres están estacionats; cosas que en materia d' art merman, sinó destruxen, las reputacions. Alerta, donchs y no ensopeirse, que si es de rahó treballar pera menjar, lo fer de l' ofici y anar á jornal, no es propi, ni digne de cap artista.

Aquesta observació una mica mercantil nos ha suggerit l' exámen de varis quadros y una altre d' actualitat, purament artística y com á punt final n' hem apuntat, al englobar las impressions parcials rebudas en la Exposició.

Y es, que la escola verista, la *del grisaille*, la dels colors atenuats, la de las veladuras, aportada per uns

quants *esbarriats*, sia per moda, sia per convicció, s'obra pas entre nosaltres y fa prossélits.

Los duptosos, los indecisos d'ahir, ja fan declaracions á favor d'ella y los recalcitrants transigexen ab la tendencia y acceptan per bó lo goig del artista que cova sas obras á la falda matexa de la naturalesa, d'aquesta única deu d'inspiració existent; á la que recorren y de la que deriven de grat ó per força mes tart ó mes d'hora totas las manifestacions externes de las arts realment bellas.

Consignada la cosa, acabém manifestant que la secció d'esculptura no s'ha presentat tan pobre com altrás vegadas. Lo millor, fora las reproduccions en marbre d'obras conegudas y per cert ben celebradas, d'En Llimona y l'Atxé, ho es tot, perque revela voluntat y estudi en sos autors, los Srs. Massó, Martí y Solanas y Debasa. No obstant, devém mencionar especialment lo grupo del Sr. Massó titolat *Jorn de gloria*, per mes important y per ser modelat ab desembrás y vigor, escayents á la actitud, al moviment y á la intenció de las duas figuras d'almogavars que, penó enlayre, proclaman la gloria de Catalunya.

J. C. y R.

REVISTA DRAMÁTICA

ROMEA

Un mestre de violí.—Comedia en un acte de D. F. Gassó.

Estava anunciada en los diaris com á comedia y va resultar sainete.... *Si es broma puede pasar, pero á este extremo llevada....* aquest es lo pensament que 'm acudí, potser per associació de ideas, apenada la inteligencia per la trista sort del immortal poeta. No obstant, tinguerem de rectificar desseguida nostre prematur judici. Massa llarch com á sainete, petit y barroer com á comedia, está ab tot sembrat de ditxarats, algún cop massa atrevits, es veritat, però trets ab espontaneïtat, per la força del contrast, casi may ab violència. Per suposat, que participa de tots los defectes d'aquest género literari, però l'autor, los amaga ab tant *misteri*, qui gayre bé 'ls espectadors no s'en donan compte. Aplaudim l'art....

Los actors en totalitat bé, com sempre en exa mena de produccions.

En Memoria d'En Zorrilla

En commemoració del insigne poeta castellá s'estrená divendres una lloança composta per En Frederich Soler.

Es una elegia al geni, que li entona Catalunya y 'l Teatre Catalá. En ella hi figuran además nostres quatre provincies regionals (precisament las provincies) ho trobarem de mal gust) ab dos actors més que portan

la representació de la Comedia y 'l Drama. La lloança té la sonoritat y la cadencia armoniosa dels bons versos mes que un fondo realment sentit y millor trobat.

Al finalisar se llegiren poesias á la mort del poeta castellá d'autors castellans y catalans. Entre aquests recordám los noms d'en Soler (pare y fill) Martí y Folguera, Pous y Roura.—P. F. V.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Ab motiu d'haver mort á Madrid lo popular poeta castellá don Joseph Zorrilla, en alguns teatres d'aquesta ciutat s'han celebrat funcions en memoria del famós autor de *Don Juan Tenorio*.

També 'l President de l'Ateneo Barcelonés ha telegrafiat al del Ateneo de Madrid, associantse al dol per la pèrdua del eximi escriptor, que al cel sia.

En lo carrer de la Cucurulla s'hi es establerta una botiga que no 's penedirán de visitar las personas de bon gust. L'*Anfora d'or*, que es lo nom, per cert ben escayent, que porta la casa, 's dedica á la venda de tota mena d'objectes artistichs en terra cuyta, axis de dibuix modern com de reproducció de formas gregas y romanas. L'amo d'aquesta botiga y director del taller que las proveheix, es un verdader artista, quin gust distingit proclaman las obras que surten del seu taller. Nosaltres podém parlarne ab major motiu, en quant tenim en nostra sala de Redacció, adornant una de sas parets un hermós plafó per calendari, en que está ab feliç acert combinada l'anfora d'or, distintiu d'aquella casa, ab l'elm y escut de la capsaleira de la portada de nostre setmanari, jugant, además, en la combinació las lletres de la dedicatoria: *L'Anfora d'or á LA VEU DE CATALUNYA*. De la combinació d'exos elements ne resulta un conjunt rich y molt guapo, que 'ls colors iluminan y abrillantan.

Firmada per uns 500 estudiants d'aquesta Universitat, s'es enviada al Govern de S. M. una protesta per la obertura del temple protestant de Madrid.

Ha mort á Reus don Teodor Salvador y Aixelá, Director de *Las Circunstancias*, y degá dels periodistas reussenchs. (A. C. S.)

Los regidors senyors Carreras y Martí Gofau han presentat al Govern Civil un recurs d'alsada, protestant de la ilegalitat comesa en la designació dels tinents d'Alcalde del actual Ajuntament.

L'Academia Universal de Ciencias y Arts industrials de Brusselas ha premiat ab diploma d'honor

de membre titular de la matexa y medalla d'or de primera classe á D. Isidro Gosch y Buxet, marmolista y picapedrer, per sos marbres exposats en la Exposició d'Industrias Artísticas é Internacional de Reproduccions.

Ab motiu de ser lo sant del Rey, dilluns hi hagué recepció en cort en la Capitanía general.

La «Academia de Jurisprudencia y Legislación de Barcelona» ha publicat lo programa pera 'l concurs públich de 1893, quin tema es lo següent: *¿Qué reformas deben introducirse en la legislación penal española con arreglo á los principios de la ciencia, á las necesidades del orden social y á las instituciones políticas del país?*

En lo nombre anterior donarem compte d'una manifestació republicana en memoria dels correligionaris morts á Sarriá 'l dia 11 de Janer de 1874. Com los republicans están molt dividits lo diumenge passat hi hagué, ab idéntich motiu, altra manifestació, la dels republicans federals. Aquesta repetí 'l programa de la anterior, però oferí una novetat digne del aplauso de la gent sensata. Al arribar á Gracia la manifestació, s'escaygué de passar los S. S. Sagriment, y la música que á aquella acompanyava, dexá de tocar la Marsellesa, y saludant á Nostre Amo, va tocar la Marxa Real, mentres los manifestants descoberts y agenollats, feyan á Deu la deguda reverencia. Després la manifestació seguí sa via.

Diumenge, á las tres de la tarde, se verificá ab gran solemnitat, la cerimonia de clausura de la Exposició nacional d'Industrias Artísticas é Internacional de reproduccions. Fou presidit l'acte pe 'l Sr. Governador civil, á qui feyan costat lluhidas representacions de las autoritats y corporacions de nostra capital. Lo Sr. Gobernador pronunciá un elogi á Catalunya; y després de tancada la Exposició l'Alcalde doná viscas al Rey y á la Reyna.

Nostre Alcalde, senyor Fabra, ha telegrafiat al Ministre de la Governació recordant la necessitat de que 's promulgue un Reglament per la execució de la ley d'Ensanxe, del 26 de Juliol del any passat, en quant aquesta priva 'l funcionament de la Comissió d'Ensanxe, la que té entre mans 400 assumptos que no poden ser despatxats.

Disapte de l'altra setmana, lo conegut pinlor y escriptor D. Santiago Rusiñol doná, en l'Ateneo Barcelonés, una conferencia sobre «Mis hierros viejos», en la que disertá, ab molt agrado de la lluhida concurrencia, sobre coleccionistas y sobre sa colecció de fer-

ros, verdaderament notable, que estava exposada en la sala de cátedras, hont fou donada la conferencia. Nostre colega *La Vanguardia* ha insertat sencer aquest lluhit treball del Sr. Rusiñol.

Restablert, gracias á Deu, de sa malaltia nostre Excm. Sr. Bisbe assistí 'l passat diumenge al ofici de la Seu.

En la sessió inaugural de la Academia de Llegislació y Jurisprudencia lo President don Manuel Durán y Bas llegí part d'una memoria sobre «La acció del Estat segons 'la ciencia contemporánea» que admiraren á la escullida concurrencia, y li donaren á entendre que 'l treball del Sr. Durán es de lo més granat que s'ha escrit sobre la qüestió social.

Ab lo títol de *El Urgelense* ha començat á publicar-se á la Seu d'Urgell un setmanari que dirigeix l'advocat don Armengol Dallarés.

Lo nou alcalde Sr. Marqués de Alella, ha circulat entre 'ls empleats de Casa la Ciutat una orde de que no 's tracte, per cap concepte de fer regalos als seus superiors y quefes.

En la sessió celebrada per nostra Academia de ciencias naturals y Arts, lo Dr. D. Joan Cadevall llegí una extensa Memoria tractant de «La flora del Vallés»

Pera las obras de construcció del port de Tarragona, lo ministeri de Foment ha concedit una subvenció de 75.000 pessetas.

L'ex-alcalde Sr. Porcar y Tió y 'l Sr. Roca y Roca junt ab los doctors Güdel y Lopez han visitat al Excelentíssim Sr. Larroca pera explicarli 'l projecte que té l'Associació dels Amichs dels Pobres de axecar un hospital pera ferits del treball.

A l'hora d'entrar en màquina 'l nombre passat, nos arribá la dolorosa nova d'haver mort á Sant Andreu de Palomar la mare política de nostre amich del cor y company devotíssim en las feynas, neguits y plabers que 'ns porta la publicació d'aquest setmanari. En Joaquim Rivera y Cuadrench. Suplicám á nostres bons lectors una oració per la ánima de la difunta (Q. A. C. S.) y per que Nostre Senyor done un bon consol y llarchs anys de vida al amich estimadíssim que la plora.